

**ሰነድ መደረግ Pal talk ብተስፋይ ደጊጋ ።**

- 1 ሰለት 11-12 ወርሐ 05 2006።
- 2 ቦታ pal talk Room Democracy for all።
- 3 21.07 - 03.18 (6,51 ሰዓት)።
- 4 አማሓደርቲ መደረግ room Democracy for all።
- 5 @Ex\_fbi
- 6 @Segem100

@Shumdehan  
 @Hishum  
 ብዝሒ ተኸታተልቲ 101 ነይሮም።  
 ከሓቱ አብ መስርዕ ዝተመዘገቡ 28 ሰባት ነይሮም ።  
 አብ መስመር ሕቶ ኣርኪቦም ዝሓተቱ 21 ነይሮም።  
 ተመሳሳሊ ሕቶታት 4 ነይሩ።  
 ምሉእ መደረግ ትግርኛ ነይሩ ሕልፍልፍ ኢሉ ከኣ ብዓረበኛ ተተርጉሙ።  
 ዘይሕጋዊ ኣገባብ ተጠቐሞም ነቲ ሃዋህው ክጸልዉ ዝፈተኑ 2 ሰባት ነይሮም።  
 ምሉእ መደረግ አብ CD ተሓቲሙ ስለዘሎ ክሕተት ይካኣል እዩ።  
 ንዕለት 03/06/2006 ኣቶ ገረዝሃር ተወልደ ተመሳሳሊ መደረግ ኣቕሪቡ ኣሎ እዩ።  
 ህዝቢ፡ሓደ ንኪዳን ወኪሉ ተመሳሳሊ ክቕርብ ሓቲቱ።  
 ኣርእስቲ መደረግ ኣቶ ተስፋይ ደጊጋ ጸገማት ደንበ ተቐውሞን ብደሆታቱን ዝብል ነይሩ።

**ንመደረግ ዝቀረበ ኣቶ ተስፋይ ወ/ሚካኤል(ደጊጋ) ወሃብ ቃል ውድብ ተ.ሓ.ኤ ሰ.ባ።**

ብመጀመርያ ንክቡር ሓው (ደጊጋ) ተስፋይ እንቋዕ ብደሓን መጻእካን ኢሉ ንመደረግ ኣሳልጠን ዓወትን እንዳተመነሎ ምስቶም ሽቡ ኣብቲ ክፍሊ ምስ ዝነበሩ @ex\_fbi ኣላሊዩም። ቀጺሎ ንኹሎም ብጽሞናን ብክብሮትን ንክንረዳዱሉ ብግቡእ ከኣ ከሓቱ ንተሳተፍቲ ተማሕጺኑ። ቀጺሎ ከኣ ዝኾነ ሕቶን ርእይቶን ብሓላፍነት ክወሃብ ሰናይ ምሽት ክኾነና ተመኒዩ።

**ጸገማት ፖለቲካ ደንበ ተቐውሞን ብደሆታቱን።**

ኣቶ ተስፋይ ደጊጋ ብመጀመርያ ንኹሎም ተካፊልቲ ናይቲ ክፍሊ ሰላምታ ድሕሪ ምቕራብ፤ ቀጺሎ ኣብ ተ.ሓ.ኤ - ሰ.ባ ምስ መዝነቱ ኣላሊዩና። ደጊጋ ሳጉኡ ምዃኑን ምሉእ ሽሙ ተስፋይ ወልደሚካኤል ክምዝኾነን ሓቢሩ። ክምኡውን ብ1973 ኣባል ተ.ሓ.ኤ ዝነበረ ሕጂ ከኣ ኣባል መርሕነት ተ.ሓ.ኤ ሰ.ባ ኣካያዲ ቤት ጽሕፈት ኣቦ ወንበርን ወሃብ ቃል ውድብ ተ.ሓ.ኤ ሰ.ባ ምዃኑ ሓቢሩ። ስለዚ ደጊጋ በዚ ተዋሂብዎ ዘለዎ መዝነት ንውድቡ ወኪሉ ብዛዕባ ውሳኔታት፤ ኣራእያታት፤ ዕላማታት ተ.ሓ.ኤ ሰ.ባ ክገልጽን ክምልሽን ክምዝኸእል ኣመልኪቱ። በዚ ኣጋጣሚ ከኣ ሰናይ መደረግን ምርድዳኣን ክዓሰለና ኣንዳ ተመነየ ናብ ቀንዲ ኣርእስቲ ኣድሂቡ።

ኣብ መሓተዊ መደረግ ጸገማት ፖለቲካ ደንበ ተቃውሞን ብደሆታቱን ክመርጽ ዝኸኣለኒ ምክንያት ይብል ደጊጋ፤ ክልቲኡ ኣርእስቲታት ሰፋሕቲ ይኹን ዳኣምበር ንሕና ብመንገዲ pal talk ተራኺብና ዘሎና፤ ንገለ ወገናቱ ከም workshop ክኾነና እሞ መሰረታዊ ክፋላቱ ተመያይዮናን ተረዳዲእናን ክንድምድም ብማለት እዩ። ስለዚ ደጊጋ ካብ ግዜኹም ነውሕ እንተወስድኩ ነቲ ዘልዓልናዮ ጉዳያት ብዕምቕት ክርእዩ ስለዝደለኹ እዩ በለ። ኣብ ሰውራ ኤርትራ ምፍልላይ ካብ ዝተራኣየሉ እዋን ጀሚሩ፤ ናይ ሓድነት ጸዓርታት ኣብ ሞንጎ ዝተፈላለዩ ክፍልታ እውን ይካየድ ነበረ። ግና ፍረ ዝሃበ ስምማዓት ብዙሕ ኣይኮነን። ኣብዚ ኣምባኣር ሓደ ዘሻቕል ሕቶ ክላዓል ግድን እዩ። ንሱ ኸኣ ስለምንታይ ኢና ብግብሪ ዘይንትርጉሞ ውዑላትን መብጻዓታትን ንገብር፤ እንታይ ከ እዩ ነቲ ዝገበርናዮ ስምማዓት ክንዕቅብ ዘይንክእል። ሕጂውን ኣብዘን ዝሓለፉ ኣዋርሕ ናይ ኪዳን ኣኼባ ቀንዲ። ስለዚ ብዙሓት ሕጂኹ እንታይ ገሮም ክብሉን ክሻቀሉን ክብሉ ይክእሉ ይኹን። እንተኾነ እቲ ዝድለ ዘሎ ወይ መባእታዊ ዕዮና ብከመይ ኪዳን ንመላእ ደንበ ተቃውሞ ብዘይ ኣፋላላይ ይውክሎምን ንውሽጣዊ ትርጉማቶም ከኣ የንጸባርቕሎም ዝብል ክኸውን እንከሎ፤ ነዚ ንምዕቃቡን ንምምዕባሉን ከኣ ሓባራዊ ሓላፍነት ይሓትት። እሞ ንሕና ኣዞም ኣብዚ ዘሎና ብብወገንና ኣነ እንታይ ክሕግዝ እክእል ፤ ኣነ ኸ እንይታ ክዕድም እክእል እንተብልና፤ መልሱ ፍሉጥ እዩ ሓደን ድልዱልን ንማሓበራዊን ፖለቲካውን ክውንነትና ዘንጸባርቕ ኪዳን ክንገብሮ ኣሎና።

ንሕጂ ግና ነዘን ዝሰዕባ ነጥብታት ክምርምር ንኹልኹም እዕድም ኣሎኹ።

ፖሊቲካዊ ደንበ ተቃዋሚ አብ እንታይ ይርከብ?

ዲክታቶርያዊ ስርዓት ንደንበ ተቃዋሚ ዝፈጥር ጸገማት ከመይ እዩ?

ንሕና ኸብሕሉፍ ታሪኽና ግዙአት ዲና?

ድኽመት ፖሊቲካዊ ደንበ ተቃዋሚ እንታይ እዩ?

ብርገሳዊ ማሕበራትና ከመይ እዩ? ዝምድኑኡን ምዕባሌኡን ከመይ እዩ

አብ መጨርሰሽታ ነዚ አብ ላዕሊ ዝተዘርዘረ ነጥብታት መርሚርና መኸተታት አብ ቅድመና ተገቲሩ ክንረኽቦ ኢና ስለዚ ንመኸተታት ብኸመይ ንገጥሞም ከአ ናይ ኩልና ደንበ ተቃዋሚ ዕዮ ገዛን ስጋብ ንዕወት ዕለተዊ ስራሕና እዩ።

1

ብመጀመርያ ኩነት ደንበ ተቃዋሚ አብ ኪዳን ዝተጠርነፈን ካብ ኪዳን ወጸኢ ዘሎን ብብርገሳዊ ማሕበራት ዝቆመን ብውልቅ ተቃዋሚ ዝርአን እዩ። ብቲ ሓደ ወገን ከአ እቲ ስርዓትን ነቲ ስርዓት ዝድግፉ ባእታታትን አብ ስልጣን ምቅጻሎ ዝጠራጠሩሉ እዮን እዩ። ስለዚ ነፍሲ ወከፍና ነታ ንሕና አባላታ ዝኾና ውድብ ወይ ስልፊ ክምንኣምን ጥርጥር የልቦን። አብ ሞንጎና ናይ ስነሓሳብ ፍልልይ ክህሉ ከምዝኸእል ውን ጥርጥር የልቦን። ግና ስርዓት ህግድፍ ናብ ሃገርና ለውጢ ከምጽእ ከምዘይከአለ ውን ርኡይ ጉዳይ ምኻኑ እዩ። እሞ ንሕና እዞም ንፖሎቲካ ከምሓደ ሰላምዊ ለውጢ ኣምር ኣሚና ብኡ መሰረት ከአ ለውጢ ኣብ ሃገርና ከነምጽእ እናሓሰብ ዘሎና ባእታታት ወይ ውድባት ብናይ ዝሓለፈ ተርኽቦታት ግዙአት ክንከውን የብልናን። ምኽንያቱ ደቂ ሰባት ብውልቀ ፍሉይ ሓሳብ ኮነ ብሃይመኖት፤ ብዓለት ኮነ ብወገን ነንበይኑ ኣረዳዳኣ ሒዞም ክንግዙ ንቡር እዩ። እሞ እቲ ሰላምዊ ለውጢ ተምጻኣሉ ፖሊቲካ ክበሃል እንከሎ ነዚ ግርጭታት እዚን ንተመሳሰሊ ግርጭታትን ብግቡእ ክትኣሊ ምስ እትኸእል እዩ። እሞ ኩሎም ደንበ ተቃዋሚ አብ ኪዳንን ካብ ኪዳን ወጸኢ ዘለውን ከአ ነዚ ዓይነት መስርሕ ከተግብሩ ትጽቢት ይግበረሎም። እዚ ማለት ግን ኣማዓዲኻ ንሰግር ምጥማት ዘይኮነ፤ ቅድመኸሉ ካብ ውልቅሰብ ይኹን ካን ወድባት ቅሩብነት ንለውጢ ይሓትት። ንሕና ከምደቂ ሃገር ንለውጢ ቅሩባት ምስእንኸውን ከአ አብ ሞንጎና ንዘለዉ ፍልልያት ክነስተብህልን ፈሊና ብሽሞምን ጸዊዕና ክነላልዮም ንኸእል ማለት እዩ። ንጹር ፖሊቲካዊ ፍልልይ አብ ሞንጎ ፖሊቲካውያን ውድባት ምስ ዝህሉ አብ እትራኽቡሉ ሓቢርካን ተሳኒኻን ተኸባቢርካን ትሰርሕ። አብ ዝፈላልዩኻ ነገራት ከአ ንጹር ዝኾነ ፍልልይካ መዝገብካ ተኸባቢርካ ትተርፍ ማለት እዩ። ስለዚ እዚ ኣገባብ እዚ አብ መብዛሕቱ ደንበ ደሞክራሲያ ናይ ዓለም ዝሰርሖ ስለዝኾነ ንሕና ውን ዘይንግልገሎ ምኽንያት የልቦን።

2

አብዚ ቀዳማይ ክፋል ፖሊቲካውያን ውድባት ደንበ ተቃዋሚ ናይ ሃይማኖትን ናይ ቀቢላን ከምኡውን ዕልማናውያን ወድባት ከምዘለዎና ጠቐስና። ስለዚ አብ ዝኾነ ሕብረተሰብ ናይ ዓለም ክርከብ ዝኸእል ናይ ኣረኣእያ ፍልልይ ብምኻኑ ንሕና ውን ከምዚ ዓይነት ፖሊቲካዊ መስርሕ ከምዘሎና ክንዝግዕ የብልናን። እቲ ብወገን ህግድፍ ዝንዛሕ መርዛም ሓበሪታን ክምእኒ ጀሃድ ይመጸኩም ኣሎ፤ ሃይማኖት ጽንጠን ሃይማኖት ጆሆቫን ይመጸኩም ኣሎ፤ ሓምሻይ መስርዕ ወይ ክንፊ ክመጽኹም እዮም፤ ስለዚ ኣነ ንበይነይ ጥራሕ እየ መድሓኒኹም እናበለ ንብዙሓት ከታልል ይፍትን ምህላዉ ዝገርም ኣይኮነን። ምኽንያቱ ንስልጣን ገቢትካ ሒዝካ ናይ ብሕትኻ ክትገብር ምስእትደሊ፤ ገለ ምኽንያት መፈራርሒ ዝኸውን ንኸረክብ ሃሰውሰው ይብል ማለት እዩ። ብኣንጻሩ ኸአ ፤ ንስልጣን ናብ ዋናታቱ ንኸትመልስ ወይ ብግቡእ ክተመሓድር ትጥለብ እምበር፤ ክምቲ ንሱ ዝብሎ ሓደ ህዝቢ ሓደ ልቢ ፤ ሓደ ውድብ ዝብል እንባገናናዊ ጭርሖኡ ሓቂ ኣይኮነን። እዚ ንህዝቢ አብ ፍርሕን ጥርጠራን ኣጥሒልዎ፤ ኣባላት ስድራቤት አብ ነንሕድሕድም ዝጠራጠሩሉ ኩነታት እዩ ክምህዝ ደሊዩ። በዚ ኣገባብ እዚ ከአ ዝኾነሰብ አብ ውሽጢ ሃገር ይኹን አብ ወጻኢ ብፍሒ ተዳሂሉ ንዝበልዎ ጠለብ አብ ግብረ ከውዕል ተገዲዶ ንኸነብር እዮም ህርድግ ዝብሉ ዘለዉ። ግና ንሕና ደንበ ተቃዋሚ ኸምዚ አብ ላዕሊ ዝተጠቐሰ ተአፋፊ ሓበሬታ አብ ውሽጥና ከይኣቱ እሞ ብጥርጥር ተገዚእና ካብ ሓባራዊ ስራሓት ክይንጎናደብ ከነላልዮም ዘሎና መስረዓት ከአ ኣለዉና። እቲ ብመጀመርያ ክሕሰብ ዘለዎ ንሓደ ውድብካ ናይ ቀቢላ እዩ፤ ወይ ናይ ሃይማኖት እዩ፤ ወይ እውን ናይ ጸጋም እዩ፤ የማን እዩ ... ወዘተ እሞ ንኸተፍርሶ ኣሎኻ ኢልካ ዝፍረስ ውድቡ የልቦን። ንኸምኡ ኣገባባት ክብል ዝኸእል መሰል ዘለዎ ሰብ ውን የሎን። ስለዚ እቲ አብ ኪዳን ኣቲዩ ዘሎ ወድባት ብኪዳን ኣቢሉ ተሳኒዩን ተሓባቢሩን ክሰርሕ ክኸእል ኣለዎ። ኪዳን ከአ ናይ ኩሎም ተቃዋሚቲ ውድባት ጽላል ኩይኑ ንኸለን ብሓባር ዘሰርሕ ደሞክራሲያዊ ባይታ ከጠጥሕ ኣልዎ ማለት እዩ።

3

ብናይ ትማሊ ዝነበረ ክውንነት ከምኡብነት ደኣ ክጥቀሙሉ ኣሎና እምበር ክምህልው መስርሕ ኩይኑ ንናይ ሎሚ መስርሕ ወይ ፖሊቲካዊ ተዋሶኦና ክዓግተና የብሉን። ናይ ትማሊ አብ ናይ ትማሊ ክንውግን ክንኸእል

አሎና። ምክንያቱ ሕሉፍ አብ ሕሉፍ ናይ ሎሚ መዓልት ከአ አብ ሎሚ ብግቡኡ ክንግልገለሉ ክንበቕዕ ክንክእል እዩ ዘሎና። ብኸምዚ ንባዓልና ውን ብብዕሉቱ ዘጋጥመና ሂወት ብግቡእ ንሳተፎ አሎና ማለት እዩ። ብሕሉፍ ታሪኽ ተኸልኪልና ካብ ናይ ሎሚ ተሳትፎና አብ ናይ መጻኢ ሂወትና እንተ ተጎናዲብና ፍሉጥ እዩ ዘይሰሩዕ መድረኻት ውን ከምዘጋጥመና። ስለዚ ንሕሉፍ አብቲ ዝግቦኦ ቦታ ካብ ምቕማጡ ንኸልከል፤ ንሕና ከአ አብ ክንዲ ብናጽነት አብ መዓልታዊ ጉዳያትና ንዋሳኒ ብገለ ሕሉፍ ታሪኻት ቅዩዳት ንኸውን። ከምኡነት አቶ ኢሳያስ 1991 አብ ናይ አስመራ ስታድዮም ብዘገበር መደረ፤ ህግባር ሓርነት ኤርትራ መሓሪት እያ፤ ናይ ውድባት ሓሸውዩ ከአ አይድልዮናን እዩ ክብል ከሎ፤ አቶ ኢሳያስ ብሕሉፍ ታሪኽ ቅዩድ እዩ ነይሩ ማለት እዩ። ግና ብአንጻሩ ንሕና አብ መስርሕ ናይ ቃልሲ ብዘተፈላለዩ ምክንያታት ተፈላሊና፤ እንተኾነ ሎሚ ሓደ ንምልእቲ ሃገርን ህዝብን ዝውክል ደሞክራሲያ ዝመስርሒኡ ሰልፍታት መስሪትና ዘተሓማምን ፖለቲካዊ ክውንነት ክንሃንጽ ኢና ኢሉ እንተዝነበር፤ ሎሚ ሃገርና ካብዚ ዘላቶ አብ ፍሉይ መድረኽ ምሃለወት ነይራ፤ ህዝብና ወን ካብ 60ታት ጀሚሩ አብ ስደት ዝበሊ ዘሎ ብብዝሒ አብ ሃገሩ ምተመልሰ። እዚ ሎሚ ዝሰደድ ዘሎ መንእሰይና ከአ ነቲ ንስደትናን ንሃገራዊ ቃልሰናን አብ ቤት ትምህርቲ ምተመራመረሉ። አቶ ኢሳያስ ውን ብሕሉፍ ታሪኽን ህርፋን ናይ ስልጣን ቅዩድ ካብምጃን ነጻ ከብይኑ ክምሰቡ አብ መዓልታዊ ፖለቲካኡ ብሰላም ምተወዳደረ ማለት እዩ። ንኡነት ንጆርጅ ዋሽንግቶን፤ < ንዝዘበን ወተሃደራዊ አቅምን አሎካ እሞ ስለምንታይ ኢኻ ንስልጣንካ ናብ ህዝቢ ተማሓላልፎ ዘሎኻ > ኢሎም ዝብል ሕቶ ቀሪምሉስ፤ ክምዚ ኢሉ መለሰልሎ፤ < እወ ልክዕ እዩ እዚ ትብልዎ ዘሎኹም ክልትኡ አሎና፤ ግና እቲ ክንገድፎ ንደሊ ታሪኽ ብሰለማዊ መንገዲ ስልጣን አብ ሞንጎ ሰባት ዘተሓልፍ ስርዓ እዩ። > ስለዚ ከአ ንኹሉ ግዜ ብክብርን ዝናን አቦ ሃገር ተባሂሉ ይስመ አሎ።

4

ብመጀመርያ ድኸመት ፖለቲካ ደንበ ተቃውሞ ክንብል ከለና ንጽር ፖለቲካዊ ራኡይ ዩድሊ። ድሕሪኡ ከአ ነቲ ራኡይ አብ ዝሰፍሐ ህዝቢ ንምብጽሑ አቅምታት ዩድሊ ማለት እዩ። ከምግምተይ ንምልእቲ ሃገር ክውክሉ ዝኸእሉ ክንደይ ፖለቲካዊ ራኡይ አይድልዩ እንተተባህሉ ፤ ስለስት ምበልኩ።

- 1 ዕልማናዊ ራኡይ ከብይኑ ንብዝሒ ሰልፍታት ከሳትፍ ዝኸእል ብደሞክራሲያዊ ጥበባት ከአ ንግርጭታት ናይ ሕብረተሰብና ክፈትሕን ንስልጣን ከአ ብሰላም ናብ ተዓዋቲ ከመሓላልፍ ዝኸእል ትካል ማለት እዩ።
- 2 መሰረታዊ ግርጭት አብ ውሽጢ ህብና ዘሎ ሃይማኖት ስለዝኾነ ሃይማኖት ናይ ፖለቲካ ራኡይ ከብይኑ ናብ ናይ መንግስት ጀረጃ ዝበጽሑሉ አገባብ ዩድሊ ኣሎ ማለት እዩ።
- 3 ንሕና ከምህዝቢ መበቐልና ነንበይኑ ስለዝኾነ አታሕሳስባናን አታህላልዋናን ከአ ዝተፋላለዩ ስለዝኾነ ብበሀራት ተሰሪዕና ናይ ብሀራት መስል ክንአምን ክንክእል አሎና ማለት እዩ።

ስለዚ ድኸመትና አየናይ እዩ እንተተባህሉ አብ ሃገርና ስለስተ ፖለቲካዊ ራኡይ አሎና፤ ግና ሰላሳ ወድባት ከአ አለዋና። እዚ ጥዕና ዘለዎ ፍልልይ ድዩ እንተተባህሉ መልሱ አይፋሉን እንተበልና ምግናን አይኮነን። ምክንያቱ ፍልልያቱ አብዘይ ንጽር ፖለቲካዊ ራኡያት ስለዝኾነ እዩ። ንኡነት ሓደ ሓሳብ ካልእ ሰብ እንድሕሪ አቅራቢዎ እቲ ብድሕሪት ዝጅምር ነቲ ዝነበረ ሓሳብ ከምቕቡል ወሲድዎ ካብኡ ዝተፈልየ ሓሳብ ክምህዝ እንከሎ ምዕቡልን ሓዲሽን ይኸውን። አብ ናይ ደንበ ተቃውሞና ግን፤ ራኡይ ወይ ናይ ውድብኩም ፕሮግራም ኣርእዩና ኢልካ ፤ ፍልልይ ዘይትርእዩሉ ክንሱ ወድብ እዩ ስልዝበለ ጥራሕ ውድብ ኢኻ ኢልካ አብ ናይ ትም ምባል ተህድብ ማለት እዩ። እዚ አገባብ እዚ ግን ንምዕባላ ዘዕንቕፍ ሃሳዩ ምዕራፍ እዩ። እዞም ኩሎም ብማሕበራትን ብወልቀ ሰባትን ውድባትን/ሰፍታትን ዝቐማ ናይ ተቃውሞ መልእኽቲ እንታይ ክኸውን ነይሩዎ ማለት እዩ። እተን ተመሳሳልን ሓባራዊን ፖለቲካዊ ራኡይ ዘለወን አብ ሓደ ዝመጸሉ ሓተታን ተጽዕኖን ክነቅርብ ክንበቕዕ አሎና። እንተ ንሕና ብሕሉፍ ታርኽና ተገዝእና ንሱ እንተኾይኑ ዝፈላልየና ዘሎ ነዚ ውን ምስቲ ሕሉፍ ሂወትና ዳኣ ንገብር እምበር ንሕጂ ብምንም ዓይነት ክሕግዘና ክምዘይክእል ክነለሊ ንግደድ።

5

ብርገሳዊ ማሕበራትና ከመይ እየን ክብል ከሎና እዚ ማለት ኩለን ማሕበረ ሰባት ቀንዲ ዕላማኣን ፖለቲካዊ ለውጢ ናይ ሃገር ምርግጋጽ እየን ዝቃለሳ። አብቲ ዝማዕበለ ደረጃ ምስ በጽሑ ከአ ጉዳይ ደሞክራሲን ጉዳይ ብሰላም ስልጣን ምስግጋርን የገድሰን ማለት እዩ። አብቲ ዝመጽእ ለውጢ ከአ ጥቕሚ ኣልወን ምክንያቱ ንሰን ዝአምናሉ ውድብ ስልጣን ክጭብጥ ከሎ መሰል አባላተን ሕልው ስለዝኸውን ንሱ ንኸወዕት ይጽዕራ ማለት እዩ። አብ ሃገርና ናይ ይምሰል ማሕበራት እንተዘይኮነን ብርኡይ ንመሰለን ክቃለሳሉ ዝክእል ባይታ የሎን። ኤርትራ ብናይ መድያ ናጽነት ካብ ኩለን ናይ አፍሪቃ ሃገራት መጨረሻታ ትሰራዕ እያ። ስለዚ እቲ ደሓን ዝኾነ ማሓበረ ሰብ አሎና እንብሎ እዚ አብ ወጻኢ ዝርከብ ጥራሕ እዩ። ግና አብዚ ውን ናይ ፖለቲካ ሸለልትነት ወይ አብዘን ውድባት ዘይምዕጋብ ጎሊሑ ይረኣ እዩ። ንኡነት ፖለቲካዊ ሸለልትነት አብ መንጎ ሃገርውያን መንእሰያት

፤ መምህራን፤ ተምሃሮ ከምኡውን አብ ዝተፈላለዩ መደባትናይ ባሕር ዝርከቡ ፈላጊታዎቻን ክረኣ እንከሎ ዝነኣድ ማሕበር ሰብ ኣሎና ክንብል ኣይንክእን ኢና። እዚ ሓደገኛ ንናይ ሃገር ፖሊቲካ ሸለል ንክበህል ባይታ ዝኸሰት ኩይኑ ንለውጢ ውን ዘደናጉ እዩ። ኣብ ጅብሃ ከለና 60 ሸሕ ኣባላት ማሕበር ሰራሕተኛ ክንዱኡ ከኣ ናይ ደቂ ኣንስትዮን ተምሃሮን መንእሰይን ነይሩና፤ እዚ እም ከኣ ብትያትርን ብደርፍን ብጽውጽውይን ብዝተፈላለዩ ናይ ቃልሲ መልካዓቱ ንለውጢ መነሃህሪ መንኮርኮር ዝኾኑ ሰርሒታት ይገብሩ ነይሮም። ሎሚ café internet ኣብ ዝኾነ ኣንጎሎ ተፈጢሩ ክንሱ ሰብ ካብ ናይ ሃገር ፖሊቲካ ሸለል ክብል እንከሎ ገለ ነገር ጎዲሎና ኣሎ ማለት እዩ። ስለዚ እቲ café internet ናይ ተስፋ ዝቈረጹ ምሁራት መዘናግዒ ጥራሕ ክንድዝኸውን፤ ነቲ ንሃገር ገቢቱ ዘሎ ሰርዓት መቃልዕን ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ንምምጻእ መንገዲ ክጸርግን ክክእል ኣለዎ በሃላይ እዩ። መደረ ነውሕ ነይሩ።

ዝምድናታት ናይ ደንበ ተቃውሞ ማለት ናይ ውድባትን ናይ ብርገላውያን ማሕበራትን ከምኡውን ምስ ኪዳን ከመይ እዩ? ወይ እውን እቲ ርክብባትና ከመይ ይመስል ዝብላ ነጥብታት እስከ ንመልከት ። ኣብ መጨርሰሽታ ነዚ ኣብ ላዕሊ ዝተዘርዘረ ነጥቢታት መርሚርና መኸተታት ኣብ ቅድመና ተገቲሩ ክንረኽቦ ኢና። ንኣብነት ሓደ ውድብ ኣኼባ ምስጸወዎ ከይትኸድዎ ይበሃል፤ እዚ እንታይ ማለት እዩ ንሕና (እቶም ከይትኸድዎም ዝብሉ) ነቲ ኣብ ሃገር ንዝርከቡ ጸጋታትን ክስራዓ ዝካኣላ ስልጣናትን ክንብሕቶ ኣሎና ይብሉና ኣለዉ ማለት እዩ። ስለዚ ነዚ ሓሳብ እዚ ክንቅበል ከለና ተረዲኡና እንተ ኹይኑ ገብን እዩ። ከይተረዳኣና ክንቅበሎ ከለና ውን ካብኡ ዝገደደ እዩ። ምክንያቱ ናይ ሕብረተሰብአዊ መበቐል ፍልልይ ኣሎና ማለት ብዙሓት ብሀራት ኣለዎና። ከምኡውን ናይ ሃይማኖት ፍልልይ ካብ ሃለወና ብምፍርራሕ ወይ ብጸለመ ዝዕገት መርሆታት የብልናን። ግና ሰርዓተ ደሞክራሲ ኣብ መንጎ ወድባት ኣማዓሲልና፤ መሰላትን ግቡኣትን ናይ ሕብረት ሰብና ክነመቃርሕ ንክእለሎ ባይታ ክንፈጥር ይግባእ። ካብ ሓደ ንላዕሊ መፍሕታት ክነጥሪ ከኣ ብቃዓት ክነጥሪ ንሕተት። እሞ እቲ ቅድሚ ሕጂ ዝጸንሐ ናይ ብርእይቶ ካባኻ ንዝፍለ ብጸለመ ምቕባእ፤ ከምኡ ውን ብቀቢላውነት ወይ ብወገን ምክሳስ ፤ መድከሚ ደንበ ተቃውሞ እዩ። ነዚ ኣገባብ እዚ ብርገላዊ ማሕበራት ኮነ፤ ፖሊቲካዊ ወደባት ንክሰግርዎ ጥራሕ ዘይኮነ፤ መታካእቱኡ ናይ ሃባን እንካን ጥዑይ ሃሞህው ብዝሓዘለ ደሞክራሲያዊ ፖሎቲካ ንክንትክኣ ከኣ ንጥለብ። እዚ ማለት ኣብ ኣኼባ ብስነ ሓስብ ተፍላሊና ኣብ ቤት ሻሂ ብሃንጎብ ኮፊልና ሻሂ ክንሰቲ ክንክእል ኣሎና። እዚ ማለት ኣብ ውሽጢ ስድራ ቤትና ወይ እውን ኣብ መንጎ ኣዕሩኽና ፍልልያት ምስዝርከቡ እገለ ዓርከይ ኣነ እዚ ኣእያ ርእይቶይ ክንብል እሞ ነቲ ዝጸንሐ ሕውነትና ድዩ ወይ ዕርክነትና ክንዕቅቦን ክንቅጽሎን ክንበቅዕ ኣሎና። ክሳብ ሕጂ ዝጸንሐ ኣስራራሓ ግን ብኸምዚ ኣጋጣሚ ናይ ርእይቶ ፍልልይ ናይ መደእታ ናይ ምፍልላይ ታሪኽ ይኸውን። እዚ ፍልልያት እዚ ከኣ ንቅድሚት ከይንስጉም ዕንቅፋት ከይኩና ይነብር ኣሎ። ዝጸንሐ ኣገባብ ፍልልያትናን ተኸቲሎ ዝውሰድ ስጉምትታናን ዝሕዝን እዩ እሞ ካብዚ ንናገፊሎ እስትራተጂ ውን ከድልየና እዩ። ካብዚ ቀጸለ ናይ ስልጣን ኣረዳዳኣና ከመይ እዩ ዝብል ሕቶ ከልዕል ምደለኹ። ማለት ኩሎ ግዜ ስልጣን ምስቲ ክትሓንጸ ዝደለኻዮ ፖሊቲካዊ ምደብ ዕዮ እዩ ዝተኣሳሰር። ኣብ ኤርትራ ስልጣን ዝሓዘ ጉጅለ ኣሎ። ኣብ ደገ ከኣ ስልጣን ዝደልዩ ውድባት/ሰልፍታት ኣለዎ። ሕጂ እቲ ስልጣን ኣብ ኤርትራ ዘሎ ንኹሎ ወገናት ናይ ፖሊቲካ ዘሳትፍ ድዩ ወይ ኣይኮነን ዝብል ሕቶ እንተልዓልና፤ ሓደ ጨቋኒ ምስ ማንም ክሻረኽ ዘይደሊ ምጃኑ ንግንዘብ ማለት እዩ። ስለዚ እቲ ስልጣን ኣብ ኢድ ዲክታቶር ስለዝወደቐ፤ ሃገርና ፍሕት ከምዘትብል ከይና ማለት እዩ። ፍሕት ምባል ጥራሕ ዘይኮነ ፍሸለት ኣብ ኣቕጣባ፤ ፍሸለት ኣብ ናይ ወጻኢ ዝምድናታት፤ ፍሸለት ኣብ ሕብረት ሰባኣዊ መዳየት፤ ኣመዝጊባ ትርኩብ። እሞ ኸምዚ ዓይነት ስልጣን ንዝሓዘ ብፍሸለታት ከኣ ንብዙሓት ሃገራት ዝቀደመ፤ ንስልጣኑ ኣግዲፍካ ብደሞክራሲያውን ብዝሓዘ ስልፈታትን ተከእካ፤ ንሕብረ በሀራትናን ቕጠባናን ባህልናን ከሳኒ ዝክእል ፤ ንመሰላትና ከኣ ብማዓረ ከመቃርሕን ዝክእል ስልጣን ክሳብ ትጭብጥ ምቅላስ ኣድልዩ ጥራይ ዘይኮነ ናይ ዝኾነ ኤርትራዊ ግብእ እዩ እንተብልና ምግናን ኣይኮንን። ስለዚ ኣብ መንጎ ዝተፍላለዩ ረብሓታት፤ ናይ ህዝቢ ረብሓታት ብደሞክራሲያዊ ስልቲ ዝዕቅብ ስልጣን የድሊ ማለት እዩ። እሞ ሃገርና ኣብ ከምዚ ዠነት እንዳሃለውት ሓደ ሰብ እዚ እም ኣይረብሑን እዮም ወይ ከኣ ኪዳን ሓንቲ ኣይሰርሕን እንትበለ ዶ ይሓይሽ፤ ወስ ኣነ ኽ እንታይ ኣበርኪተ እንተበለ! እዚ እም ኣይረብሑን እዮም ማለት እኮ እቲ ዲክታቶር ጽቡቕ ኣሎ ከስምዕ ይክእል። ወይውን ካብ ናይ ምምሕያሽን ተሳትፎን ናይ ተቃውሞቲ ሸለል በሉ፤ እቲ ዲክታቶር ዕምሩ ከናዎሕ ከስምዕ ይክእል። ኣብዚ እምበኣር ሰብ ኣብዝተሰምየ ወድብ ተጽጊዑ ንረብሓ ሃገርን ንደሞክራሲን ንሰላምን ንምጽውዋርን ድጋፍ እንተኣበርከተ፤ እቲ ናይ ስልጣን ሕቶ ይፍታሕ ማለት እዩ፤ ኢሎ መደረኡ ደምዲሙ። ምስኡ ብዙሕ ሕቶታት መልሹ ካብቲ ሕቶታት ሓንቲ ደጊጋ ብኸመይ ለጊባትካ ምስበልዎ! ቀደም ኣብ ማሕበር ሰራሕተኛ ተመዲቦ እንዳ ሰራሕቲ ሓደ መሳርሕቱ ኣቶ ሓመድሸኽ ዝበሃል! ብል ላሂ ያ ተስፋይ ደጊጋ ይብላኒ ነይሩ ኣዚ ማለት በጃኻ ተስፋይ ህድእ በል ማለት እዩ ብቛንቛ ዓረብኛ። ብንእስነቱ ዝሓደሮ ናይ ቃልሲ ሸውሃት ሕጂ ውን ዝገደፎ ኣይመስልን ምክንያቱ ብዙሓት ኣይኮኑን ካብ ኣመሪካ/ኤውሮጳ ንቃልሲ ዝምለሱ ዘለዉ።

